Europos Parlamentas
2024-2029

PRIIMTI TEKSTAI

P10_TA(2026)0220

2025 m. Komisijos ataskaita dėl Kosovo

2026 m. birželio 17 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl 2025 m. Komisijos ataskaitos dėl Kosovo (2025/2252(INI))

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į Europos Sąjungos bei Europos atominės energijos bendrijos ir Kosovo stabilizacijos ir asociacijos susitarimą[1], galiojantį nuo 2016 m. balandžio 1 d.,

– atsižvelgdamas į 2022 m. gruodžio 15 d. Kosovo paraišką dėl narystės Europos Sąjungoje,

– atsižvelgdamas į 2022 m. gegužės 12 d. Kosovo paraišką dėl narystės Europos Taryboje,

– į Europos Sąjungos ir Kosovo bendrąjį susitarimą dėl Kosovo dalyvavimo Sąjungos programose[2] bendrųjų principų, galiojantį nuo 2017 m. rugpjūčio 1 d.,

– atsižvelgdamas į 2021 m. rugsėjo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/1529, kuriuo nustatoma Pasirengimo narystei paramos priemonė (PNPP III)[3],

– atsižvelgdamas į 2023 m. balandžio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2023/850, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2018/1806, nustatantis trečiųjų šalių, kurių piliečiai, kirsdami išorės sienas, privalo turėti vizas, ir trečiųjų šalių, kurių piliečiams toks reikalavimas netaikomas, sąrašus (Kosovas)[4], pagal kurį 2024 m. sausio 1 d. Kosovo biometrinių pasų turėtojams

---

1 OL L 71, 2016 3 16, p. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2016/342/oj.
2 OL L 195, 2017 7 27, p. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2017/1388/oj.
3 OL L 330, 2021 9 20, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj.
4 OL L 110, 2023 4 25, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/850/oj.

leidžiama keliauti be vizų,

– atsižvelgdamas į 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/1449, kuriuo nustatoma Vakarų Balkanų reformų ir ekonomikos augimo priemonė[5],

– atsižvelgdamas į 2003 m. birželio 19–20 d. Salonikuose vykusiame Europos Vadovų Tarybos susitikime pateiktas Tarybai pirmininkavusios valstybės narės išvadas,

– atsižvelgdamas į 2018, 2020 ir 2021 m. atitinkamai Sofijoje, Zagrebe ir Brdo pri Kranju vykusius ES ir Vakarų Balkanų aukščiausiojo lygio susitikimus ir jų deklaracijas,

– atsižvelgdamas į 2025 m. liepos 1 d. Skopjėje (Šiaurės Makedonija) vykusį Vakarų Balkanų vadovų susitikimą dėl Vakarų Balkanų ekonomikos augimo plano,

– atsižvelgdamas į 2025 m. gruodžio 17 d. ES ir Vakarų Balkanų aukščiausiojo lygio susitikimo deklaraciją,

– atsižvelgdamas į 2025 m. gruodžio 16 d. Tarybai pirmininkavusios valstybės narės išvadas dėl plėtros,

– atsižvelgdamas į 2014 m. rugpjūčio 28 d. pradėtą Berlyno procesą,

– atsižvelgdamas į 2025 m. spalio 22 d. vykusio 2025 m. aukščiausiojo lygio susitikimo dėl Berlyno proceso pirmininko išvadas,

– atsižvelgdamas į 2020 m. spalio 6 d. Komisijos komunikatą „Vakarų Balkanų ekonomikos ir investicijų planas“ (COM(2020)0641),

– atsižvelgdamas į 2023 m. lapkričio 8 d. Komisijos komunikatą „Naujas Vakarų Balkanų ekonomikos augimo planas“ (COM(2023)0691),

– atsižvelgdamas į 2024 m. kovo 20 d. Komisijos komunikatą dėl plėtrai pasirengti skirtų reformų ir politikos peržiūrų (COM(2024)0146),

– atsižvelgdamas į 2025 m. lapkričio 4 d. Komisijos komunikatą „2025 m. komunikatas dėl ES plėtros politikos“ (COM(2025)0690) ir prie jo pridėtą Komisijos tarnybų darbinį dokumentą „2025 m. ataskaita dėl Kosovo“ (SWD(2025)0752),

– atsižvelgdamas į 2005 m. spalio 25 d. Atėnuose pasirašytą Energijos bendrijos sutartį, kuria siekiama išplėsti vidaus energijos rinkos taisyklių taikymo sritį, įtraukiant į ją Pietryčių Europą,

– atsižvelgdamas į 1999 m. birželio 10 d. JT Saugumo Tarybos

---

5 OL L, 2024/1449, 2024 5 24, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj.

rezoliuciją Nr. 1244, 2010 m. liepos 22 d. Tarptautinio Teisingumo Teismo patariamąją nuomonę dėl vienašališko Kosovo nepriklausomybės paskelbimo suderinamumo su tarptautine teise ir 2010 m. rugsėjo 9 d. JT Generalinės Asamblėjos rezoliuciją Nr. 64/298, kuria pripažįstamas Tarptautinio Teisingumo Teismo nuomonės turinys ir kurioje teigiamai vertinamas ES pasirengimas sudaryti geresnes sąlygas Serbijos ir Kosovo dialogui,

– atsižvelgdamas į tolesnį Kosovo vykdomą suderinimą su ES bendra užsienio ir saugumo politika,

– atsižvelgdamas į 2013 m. balandžio 19 d. pirmąjį susitarimą dėl Serbijos ir Kosovo santykių normalizavimo principų ir 2015 m. rugpjūčio 25 d. susitarimus, taip pat į vykstantį ES tarpininkaujamą dialogą dėl santykių normalizavimo,

– atsižvelgdamas į 2023 m. vasario 27 d. Briuselio susitarimą ir 2023 m. kovo 18 d. Ochrido pagrindų susitarimą bei jo įgyvendinimo priedą,

– atsižvelgdamas į tolesnę NATO vadovaujamų Taikos palaikymo pajėgų Kosove, kurios ir toliau padeda išlaikyti saugią ir patikimą aplinką ir judėjimo laisvę Kosove, veiklą vietoje ir mandatą,

– atsižvelgdamas į 2025 m. birželio 5 d. Tarybos sprendimą (BUSP) 2025/1161, kuriuo iš dalies keičiami Bendrieji veiksmai 2008/124/BUSP dėl Europos Sąjungos teisinės valstybės misijos Kosove (EULEX KOSOVO)[6] ir kuriuo misijos trukmė buvo pratęsta iki 2027 m. birželio 14 d.,

– atsižvelgdamas į Europos Sąjungos rinkimų stebėjimo misijos galutinę ataskaitą dėl 2025 m. Kosovo parlamento rinkimų,

– atsižvelgdamas į ankstesnes EP rezoliucijas dėl Kosovo,

– atsižvelgdamas į 2024 m. gruodžio 9 d. vykusiame ES ir Kosovo stabilizacijos ir asociacijos parlamentinio komiteto 12-ajame posėdyje priimtas bendras rekomendacijas,

– atsižvelgdamas į organizacijos „Transparency International“ 2025 m. korupcijos suvokimo indeksą,

– atsižvelgdamas į organizacijos „Žurnalistai be sienų“ 2025 m. pasaulio spaudos laisvės indeksą,

– atsižvelgdamas į 2026 m. kovo 24–25 d. Europos Tarybos žurnalistų apsaugos platformos faktų nustatymo misiją Prištinoje,

---

6 OL L, 2025/1161, 2025 6 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2025/1161/oj.

– atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 55 straipsnį,

– atsižvelgdamas į Užsienio reikalų komiteto pranešimą (A10-0166/2026),

A. kadangi plėtros politika yra viena veiksmingiausių ES užsienio politikos priemonių ir viena iš politikos sričių, davusių daugiausia rezultatų skatinant ir remiant pagrindines reformas plėtros šalyse, taip pat strateginė geopolitinė investicija į ilgalaikę taiką, stabilumą ir gerovę Europos žemyne;

B. kadangi demokratija, žmogaus teisės ir teisinė valstybė yra pagrindinės vertybės, kuriomis grindžiama ES; kadangi vykstant plėtros procesui negalima pakenkti šioms pagrindinėms vertybėms;

C. kadangi Kosovo Respublikos konstitucija yra viena iš pažangiausių konstitucijų mažumų teisių požiūriu;

D. kadangi kiekviena plėtros šalis vertinama tik pagal jos nuopelnus; kadangi stojimo į ES proceso tvarkaraštis ir pažanga nustatomi atsižvelgiant į tai, kaip įgyvendinamos būtinos reformos ir laikomasi nustatytų kriterijų rinkinio bei bendrų Europos vertybių; kadangi stojimo procesas negali vykti, jeigu nebus įgyvendintos būtinos reformos;

E. kadangi Kosovo kelias siekiant ES narystės priklauso ir nuo santykių normalizavimo su Serbija bei gerų kaimyninių santykių;

F. kadangi demokratinių procesų vientisumo užtikrinimas tapo pagrindiniu ES plėtros politikos aspektu; kadangi Kosovas patyrė užsienio kišimąsi ir dezinformacijos kampanijas, visų pirma iš Rusijos pusės, taip pat per serbų nacionalistinius kanalus, kuriomis buvo siekiama destabilizuoti demokratines institucijas, pakenkti visuomenės sanglaudai ir trukdyti Kosovo europinei integracijai; kadangi demokratinio atsparumo stiprinimas yra neatsiejama stojimo politinių kriterijų įgyvendinimo dalis;

G. kadangi, priešingai bendrajai Europos pozicijai, Kosovo nepriklausomybės dar nepripažino Kipras, Graikija, Rumunija, Slovakija ir Ispanija;

Įsipareigojimas siekti narystės ES

1. palankiai vertina tolesnį Kosovo įsipareigojimą siekti narystės ES, atspindintį aiškų strateginį geopolitinį pasirinkimą, kuris stiprina saugumą, tvirtus ryšius su Europa, bendrą partijų sutarimą dėl integracijos į ES, taip pat didelę jo piliečių paramą europiniam Kosovo keliui, visų pirma plėtojant glaudžius ir konkrečius santykius su Europos Sąjunga;

2. pakartoja esąs tvirtai įsitikinęs, kad Kosovo ateitis yra ES, ypač

atsižvelgiant į dabartinę geopolitinę dinamiką regione, sparčiai vykstančius labai svarbius pasaulio politikos pokyčius ir didėjančią konkurenciją su autoritariniais režimais; pabrėžia, kad Kosovo ir Europos Sąjungos suartėjimas yra laipsniškos integracijos proceso dalis, kuri apima ne tik formalią narystės perspektyvą; primygtinai tvirtina, kad konkrečios bendradarbiavimo ir laipsniškos integracijos formos, visų pirma pasitelkiant sektorių partnerystes, dalyvavimą tokiose Sąjungos programose kaip „Erasmus+“, taip pat įtraukimą į tam tikras Europos politikos sritis, yra esminiai svertai, padedantys stiprinti ryšius su Kosovu; pabrėžia, kad šiomis priemonėmis sudaromos sąlygos sustiprinti Kosovo integraciją į ES ir spręsti regiono geostrateginius uždavinius, įskaitant išorės subjektų įtakos prevenciją, nedarant poveikio plėtros proceso tempui ar baigčiai;

3. teigiamai vertina tai, kad po 2025 m. gruodžio mėn. įvykusių demokratinių pirmalaikių parlamento rinkimų ir ilgiau nei metus trukusios politinės aklavietės bei gilios politinės poliarizacijos 2026 m. vasario 12 d. buvo suformuota nauja Kosovo Asamblėja ir Vyriausybė; vis dėlto reiškia apgailestavimą dėl paralyžiuoto politinio proceso 2025 m., dėl kurio Kosovas „prarado metus“; taip pat apgailestauja dėl to, kad Nacionalinė Asamblėja nesugebėjo išsirinkti pirmininko iki konstitucijoje nustatyto termino; atkreipia dėmesį į tai, kad 2026 m. kovo 6 d. prezidento dekretu Nacionalinė Asamblėja buvo išformuota, ir į vėlesnį Konstitucinio Teismo sprendimą, kuriuo panaikinamas šis sprendimas ir Asamblėjos nariams suteikiamos 34 dienos naujam prezidentui išrinkti, o pasibaigus šiam terminui šalis būtų priversta surengti naujus rinkimus; atkreipia dėmesį į nesėkmingus bandymus išrinkti pirmininką iki šio termino ir dėl to paskelbtus naujus parlamento rinkimus, kurie vyks 2026 m. birželio 7 d.;

4. taip pat teigiamai vertina tai, kad 2026 m. vasario 13 d. Kosovo Nacionalinė Asamblėja ratifikavo susitarimus pagal Reformų ir ekonomikos augimo priemonę; pažymi, kad tai sudaro sąlygas Kosovui gauti dideles dotacijas ir lengvatines paskolas, skirtas pagrindinėms reformoms skatinti, jo ekonominei konvergencijai spartinti bei daryti pažangą kelyje į Europą; labai apgailestauja, kad, atsižvelgiant į „prarastus metus“ ir tai, kad šalis gali prarasti dar keletą mėnesių rinkimų kampanijai, šalis gali nesugebėti įgyvendinti visų būtinų reformų iki nustatytų terminų ir rizikuotų prarasti nemažą finansinę paramą pagal Reformų ir ekonomikos augimo priemonę;

5. pabrėžia, kad patikima plėtra grindžiama nuopelnų principu, o tam reikia nuolatinio ir negrįžtamo reformų pagreičio bei griežto reformų įgyvendinimo, atitinkančio Europos standartus, visų pirma Kopenhagos kriterijus; ragina Kosovą paspartinti pažangą įgyvendinant su ES susijusias reformas, visų pirma teisinės valstybės, pagrindinių laisvių ir kovos su korupcija, visų pirma aukšto lygio korupcija, srityse, ir toliau dėti pastangas, dar labiau įsipareigojant

laikytis Europos vertybių ir normų; pabrėžia, kad bet kokia pasirengimo narystei parama ir susijusi finansinė pagalba turi ir toliau griežtai priklausyti nuo išmatuojamų ir patikrinamų rezultatų, pasiektų šiose srityse; šiuo atžvilgiu primena, kaip svarbu, kad būtų užtikrinta teisinė valstybė, kurioje garantuojama pagarba visų žmonių nuomonėms, bei veiksmingas įstatymų taikymas praktikoje; pabrėžia, kad Kosovui būtina iš naujo nustatyti šių reformų prioritetus ir siekti apčiuopiamos pažangos, kad jis galėtų sustiprinti savo integraciją į Europos Sąjungą ir grįžti į įprastas vėžes siekdamas narystės ES; pabrėžia, kad bet kokia plėtros perspektyva taip pat reiškia kruopštų Europos Sąjungos institucijų ir valstybių narių pasirengimą, siekiant užtikrinti sėkmingą galimų naujų narių integraciją, nepažeidžiant vidaus rinkos ekonominio stabilumo, socialinių ir aplinkosaugos standartų bei užtikrinant tinkamą Europos institucijų veikimą;

6. remia Kosovo paraišką dėl narystės ES, pateiktą 2022 m. gruodžio mėn.; pakartoja savo raginimą valstybėms narėms Taryboje pakviesti Europos Komisiją nedelsiant pateikti klausimyną ir parengti nuomonę dėl šalies paraiškos dėl narystės pagrįstumo ir raginimą Tarybai nedelsiant imtis skubių veiksmų, įskaitant šalies kandidatės statuso suteikimą, kai bus įvykdyti atitinkami kriterijai; ragina penkias valstybes nares, kurios dar nepripažino Kosovo nepriklausomybės, nedelsiant tai padaryti ir taip suteikti Kosovui galimybę daryti pažangą lygiomis teisėmis su kitomis šalimis kandidatėmis; primena 2010 m. liepos 22 d. Tarptautinio Teisingumo Teismo patariamąją nuomonę, kurioje teigiama, kad vienašališkas Kosovo nepriklausomybės paskelbimas nepažeidžia bendrosios tarptautinės teisės;

7. pakartoja, kad visapusiškai remia Kosovo paraišką dėl narystės Europos Taryboje, šalies strateginės orientacijos planą prisijungti prie NATO partnerystės taikos labui programos ir siekius prisijungti prie kitų tarptautinių organizacijų; ragina atitinkamas organizacijas ir valstybes nares aktyviai remti šiuos siekius; pažymi, kad Kosovo santykių su NATO atnaujinimas stiprina Europos saugumą; ragina Komisiją ir ES biurą Kosove dėti daugiau pastangų, siekiant didinti ES vaidmens matomumą ir supratimą apie jį, taip pat apie konkrečią naudą, kurią teikia tvirtesnė Europos Sąjungos ir Kosovo partnerystė; primygtinai ragina Serbiją neprieštarauti Kosovo narystei Europos Taryboje ir kitose tarptautinėse organizacijose, nes tai prieštarautų 2023 m. Kosovo ir Serbijos susitarimui dėl santykių normalizavimo;

8. palankiai vertina tai, kad Kosovas yra patikimas ES partneris, kaip matyti iš to, kad jis nuolat savanoriškai laikosi ES bendros užsienio ir saugumo politikos (BUSP), įskaitant jo tolesnį Rusijai ir Baltarusijai taikomų ES ribojamųjų priemonių įgyvendinimą, aiškų neteisėto Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą pasmerkimą ir tai, kad jo piliečiai nuolat aktyviai remia integraciją į ES; tikisi, kad Kosovas ir

toliau užtikrins šį suderinimą bei toliau dės pastangas, kad sulaikytų Rusijos grėsmę;

9. palankiai vertina tai, kad 2025 m. kovo 18 d. pasirašyta trišalė Kosovo, Albanijos ir Kroatijos deklaracija dėl bendradarbiavimo gynybos srityje, kuria siekiama stiprinti gynybos pajėgumus ir stiprinti bendradarbiavimą kovojant su hibridinėmis grėsmėmis;

10. palankiai vertina ilgai uždelstą sprendimą panaikinti prieš Kosovą nukreiptas ES priemones, taip pat 216 mln. EUR sumą, skirtą prioritetinėms sutartims ir programoms, pagal kurias lėšos buvo išmokėtos 2025 m. gruodžio mėn., o likusieji 205 mln. EUR – 2026 m. pradžioje; mano, kad šios priemonės visai neatitiko pademonstruoto Kosovo įsipareigojimo puoselėti Europos vertybes ir derinti savo politiką su ES politika ir nebebuvo pagrįstos, nes buvo įvykdyti visi būtini reikalavimai; atkreipia dėmesį į neigiamą šių priemonių poveikį Kosovo visuomenei, ypač vietos bendruomenėms, pilietinės visuomenės organizacijoms bei mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVĮ); reiškia susirūpinimą dėl skaidrumo ir nuspėjamumo stokos, nepakankamo viešojo informavimo bei priemonių taikymo pratęsimo, nepaisant to, kad Kosovas laikosi ES reikalavimų;

Demokratija ir teisinė valstybė

11. džiaugiasi bendru teigiamu 2025 m. parlamento ir vietos rinkimų vertinimu, pažymėdamas, kad jie buvo taikūs, konkurenciniai ir įtraukūs bei surengti pagal peržiūrėtą rinkimų sistemą, suderintą su ankstesnėmis ES rinkimų stebėjimo misijos rekomendacijomis; giria valdžios institucijas už elektroninės balsavimo sistemos įdiegimą Kosove; tačiau atkreipia dėmesį į tai, kad buvo nustatyta rinkimų organizavimo trūkumų, ir primygtinai ragina Kosovo valdžios institucijas į juos atsižvelgti rengiant būsimus rinkimus;

12. teigiamai vertina tai, kad 2025 m. parlamento ir vietos rinkimuose dalyvavo Kosovo serbai ir kad keturi naujai išrinkti merai serbai parėmė pareigas iš savo pirmtakų albanų savivaldybėse Kosovo šiaurėje, kuriose daugumą gyventojų sudaro serbai; vis dėlto yra susirūpinęs dėl spaudimo, daromo rinkėjams, priklausomiems nuo Serbijos socialinės paramos ir užimtumo, balsuoti už „Srpska Lista“ atstovus per 2025 m. vasario mėn. parlamento rinkimus;

13. apgailestauja dėl tolesnių pastangų politizuoti nepriklausomas institucijas, be kita ko, Centrinę rinkimų komisiją, ir dėl valdymo trūkumų Nepriklausomoje žiniasklaidos komisijoje; ragina Kosovą toliau derinti Nepriklausomos žiniasklaidos komisijos teisinę sistemą su Europos Tarybos rekomendacijomis ir ES standartais, kad būtų sustiprintas reguliavimo nepriklausomumas, teisinis tikrumas ir visuomenės pasitikėjimas žiniasklaidos priežiūra; ragina valdžios institucijas užtikrinti nuopelnais pagrįstą skyrimą į pareigas, įdarbinimo procedūrų skaidrumą ir visišką pagarbą šių institucijų

nepriklausomumui; pabrėžia, kad atsparios demokratinės institucijos yra pirmoji gynybos nuo manipuliavimo informacine aplinka, slaptos įtakos ir politinio pobūdžio viešų debatų iškraipymo linija; ragina Kosovą sukurti institucionalizuotą demokratijos atsparumo sistemą, kuri apimtų Nacionalinę Asamblėją, vyriausybę, nepriklausomas reguliavimo institucijas ir rinkimų administraciją ir kurioje būtų aiškiai apibrėžta atsakomybė, reguliariai vertinama rizika ir teikiamos viešos ataskaitos;

14. džiaugiasi, kad pilietinės visuomenės organizacijos veikia iš esmės palankiomis sąlygomis, ir ragina valdžios institucijas iš tiesų nuo pat ankstyvo etapo įtraukti pilietinę visuomenę į su ES susijusių reformų rengimą ir įgyvendinimą; pabrėžia, kad svarbu didinti atskaitomybę ir skaidrumą, susijusius su pilietinės visuomenės organizacijų viešuoju finansavimu; pabrėžia, kad pilietinė visuomenė yra labai svarbi skatinant demokratiją ir pliuralizmą bei propaguojant gerą valdymą ir socialinę pažangą;

15. giria valdžios institucijas už tai, kad jos konsultavosi su Venecijos komisija dėl teismų sistemos įstatymų projektų paketo, įskaitant Kosovo prokuratūros tarybos įstatymą; vis dėlto tebėra susirūpinęs dėl riboto teisinės valstybės strategijos įgyvendinimo ir nepakankamo vyriausybės vykdomų reformų užbaigtumo, nepilnos Kosovo teisėjų tarybos sudėties ir vėlavimo įgyvendinant teisingumo sistemos reformas; yra susirūpinęs dėl to, kad vyriausybė nepriėmė būtino poįstatyminio teisės akto, kuriame būtų apibrėžta Kosovo policijos specialiųjų tyrimų padalinio ir Specialiosios prokuratūros organizacinė struktūra ir bendradarbiavimo mechanizmai; palankiai vertina pažangą, padarytą skiriant naująjį Kosovo prokuratūros tarybos pirmininką, ir tikisi, kad naujoji sudėtis bus galutinai patvirtinta, kai tik Nacionalinė Asamblėja atnaujins darbą; palankiai vertina tai, kad Kosovo teisėjų taryba, vykdydama skaidrų ir nuopelnais pagrįstą procesą, įdarbino 17 naujų teisėjų, ir primygtinai ragina Kosovo prezidentą nedelsiant patvirtinti šiuos paskyrimus; primygtinai ragina Kosovą imtis ryžtingų veiksmų, kad būtų pašalinti trūkumai ir būtų užtikrinta, kad teisės aktai dėl teismų sąžiningumo ir atskaitomybės būtų suderinti su Europos standartais ir atitinkamomis Venecijos komisijos rekomendacijomis;

16. palankiai vertina tai, kad Kosovas sumažino administracinę naštą įgyvendindamas 2025–2028 m. administracinės naštos prevencijos ir mažinimo programą ir 2025–2026 m. veiksmų planą; palankiai vertina tai, kad buvo patobulinti ir priimti Valstybės pareigūnų įstatymo pakeitimai, ir ragina Kosovą toliau tobulinti viešąjį administravimą ir nuopelnais grindžiamą valstybės tarnybos sistemą; pažymi, kad Kosovo viešojo administravimo strateginė sistema yra sukurta, tačiau ji nėra veiksmingai įgyvendinama;

17. reiškia gilų susirūpinimą dėl nepakankamos pažangos bendros kovos su korupcija srityje; apgailestauja, kad šioje srityje, nepaisant

prisiimtų įsipareigojimų, nepasiekta jokių apčiuopiamų struktūrinių pokyčių, ir pabrėžia, kad korupcija tebėra sisteminė problema, kuri kenkia viešųjų institucijų veikimui ir piliečių pasitikėjimui; susirūpinęs atkreipia dėmesį į suprastėjusią Kosovo padėtį 2025 m. korupcijos suvokimo indekso sąraše, kuriame Kosovas užima 76-ą vietą iš 182 šalių ir teritorijų, t. y. nukrito trimis pozicijomis, palyginti su 2024 m., o tai rodo nerimą keliantį žingsnį atgal nuo ankstesnės laipsniško gerėjimo tendencijos, nors Kosovas vis dar lenkia kai kurias kitas regiono šalis; ragina valdžios institucijas nedelsiant priimti ir įgyvendinti konkrečias, veiksmingas ir patikrinamas priemones, siekiant sustiprinti korupcijos prevenciją, tyrimus ir baudžiamąjį persekiojimą už ją; visų pirma ragina skubiai priimti nacionalinę kovos su korupcija strategiją ir 2025–2028 m. veiksmų planą, aktyviau naudoti turto deklaracijas ir sąžiningumo planus ir veiksmingiau taikyti konfiskavimo priemones korupcijos bylose; pabrėžia, kad reikia stiprinti kovos su korupcija įstaigų nepriklausomumą ir operatyvinius gebėjimus ir užtikrinti veiksmingą prokurorų, policijos ir finansinės žvalgybos padalinių veiklos koordinavimą; atkreipia dėmesį į tai, kad ankstesnės Komisijos rekomendacijos dėl Korupcijos prevencijos agentūros gebėjimų stiprinimo ir kovos su korupcija teisės aktų įgyvendinimo vis dar nėra įgyvendintos; ragina nuolat gerinti aukšto lygio korupcijos bylų tyrimų kokybę;

18. yra susirūpinęs dėl to, kad padaryta ribota pažanga kovojant su organizuotu nusikalstamumu; ragina greitai priimti nacionalinę kovos su organizuotu nusikalstamumu strategiją ir veiksmų planą; pabrėžia, kad svarbu kovoti su nusikalstamais tinklais stiprinant tarptautinį bendradarbiavimą dalijantis žvalgybos informacija ir didinant teisėsaugos ir baudžiamojo persekiojimo subjektų bendradarbiavimą; ragina Kosovo kaimynines šalis suteikti galimybę Kosovui dalyvauti tarptautiniame bendradarbiavime visais lygmenimis, kad būtų pasiektas kuo didesnis kovos su organizuotu nusikalstamumu poveikis; pabrėžia, kad reikia stiprinti bendradarbiavimą kovos su narkotikais srityje; ragina vykdyti tolesnį derinimą kovos su terorizmu srityje;

19. pabrėžia tolesnes EULEX pastangas padedant Kosovo valdžios institucijoms kurti tvarias ir nepriklausomas teisinės valstybės institucijas; pažymi, kad nuolatiniai sunkumai, įskaitant ribotus vykdymo įgaliojimus, riboja jos darbo poveikį; ragina nuolat iš naujo vertinti misijos pridėtinę vertę, taikymo sritį ir strateginius tikslus, kad būtų užtikrintas jos aktualumas ir veiksmingumas;

20. yra susirūpinęs dėl pranešimų apie kai kurių Kosovo policijos pareigūnų pernelyg didelio jėgos naudojimo ir netinkamo elgesio šiaurinėje Kosovo dalyje atvejus; ragina Kosovo policiją užtikrinti, kad jos darbuotojai visapusiškai laikytųsi visų reikalavimų, susijusių su teisine valstybe ir žmogaus teisėmis; primena bendrą visų politinių atstovų ir visų Kosovo žmonių atsakomybę už taikos

išlaikymą ir teisinės valstybės principų laikymąsi;

Pagrindinės laisvės ir žmogaus teisės

21. pažymi, kad, nors teisinė ir institucinė žmogaus teisių sistema yra plačiu mastu sukurta, jos įgyvendinimas tebėra nepakankamas; palankiai vertina bendruomenių teisių apsaugos ir skatinimo strategijos priėmimą; palankiai vertina tai, kad Kosovas įgyvendinimo Konstitucinio Teismo sprendimą dėl Dečanų vienuolyno žemės nuosavybės; ragina Kosovą investuoti į veiksmingesnį žmogaus teisių sistemos įgyvendinimą;

22. pripažįsta, kad Kosovo konstitucija yra labai pažangi mažumų teisių požiūriu; šiuo atžvilgiu apgailestaudamas pažymi, kad beveik 500 žmonių, istoriškai save pripažįstančių bulgarais, pasirašyta peticija, įregistruota 2023 m. sausio mėn. Kosovo Nacionalinėje Asamblėjoje, vis dar nebuvo apsvarstyta, ir rekomenduoja, kad jų tesės būtų įtvirtintos įstatymu ir praktiškai užtikrintos, kad būtų apsaugotas bulgarų mažumos istorinis, kultūrinis ir politinis tapatumas; ragina Kosovą užtikrinti, kad visos pagal Bendruomenių ir jų narių teisių apsaugos ir skatinimo įstatymą pripažintos mažumos būtų visiškai įtrauktos į šalies Konstituciją;

23. pažymi, kad Kosovo kalėjimų sistema iš esmės atitinka JT ir Europos Tarybos standartines minimalias taisykles; ragina geriau ginti kalinių, ypač moterų kalinių, mažumoms priklausančių kalinių ir psichikos sveikatos problemų turinčių kalinių, teises;

24. pabrėžia, kad reikia stiprinti teisės aktų, kuriais užtikrinamos pažeidžiamų grupių ir nedaugumos bendruomenėms priklausančių asmenų teisės, įgyvendinimą, visų pirma kalbant apie jų atstovavimą viešosiose institucijose ir kalbų vartojimą, be kita ko, užtikrinant vienodas ir veiksmingas galimybes gauti valstybinį išsilavinimą gimtąja kalba, taip pat galimybes naudotis sveikatos priežiūros ir viešosiomis paslaugomis, pagarbą kalbos ir nuosavybės teisėms, tinkamą atstovavimą centrinėse ir vietos administravimo įstaigose bei materialaus ir nematerialaus religinio, tradicinio ir kultūrinio paveldo apsaugą; ragina Kosovą dėti daugiau pastangų, kad mažumų grupėms būtų užtikrintos lygios galimybės ir tinkamas atstovavimas politiniame ir kultūriniame gyvenime, viešojoje žiniasklaidoje, administravimo srityje ir teisminėse institucijose; ragina užtikrinti religinių mažumų apsaugą Kosove ir galimybę lankytis maldos vietose;

25. apgailestauja dėl to, kad mažumoms priklausančios moterys, visų pirma iš romų, aškalių ir egiptiečių bendruomenių, susiduria su įvairiomis diskriminacijos formomis, ypač švietimo, užimtumo ir galimybės naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis srityse; yra susirūpinęs dėl to, kad Kosovo administracijoje nepakankamai atstovaujama mažumų bendruomenėms ir tebėra nedaug moterų,

užimančių aukštas pareigas;

26. ragina Kosovą stiprinti esamų mechanizmų, skirtų nedaugumos bendruomenių, religinių bendruomenių ir LGBTIQ+ bendruomenės teisių apsaugai, įgyvendinimą, užbaigiant rengti naująjį Civilinį kodeksą, kuris vis dar nepriimtas; tebėra susirūpinęs dėl to, kad vis dar pasitaiko diskriminuojančių kalbų moterų ir LGBTIQ+ asmenų atžvilgiu;

27. pabrėžia, kad reikia stiprinti lyčių lygybę ir moterų teises Kosove; pažymi, kad teisinė ir institucinė sistema, susijusi su lyčių lygybe ir kova su smurtu dėl lyties, iš esmės yra sukurta; palankiai vertina padidintas lėšas, skiriamas specializuotoms paramos paslaugoms, įskaitant prieglaudas smurto dėl lyties aukoms, visiškai veikiančią integruotą duomenų bazę, kurioje registruojami smurto šeimoje atvejai, ir nuolatines informuotumo didinimo pastangas; vis dėlto reiškia susirūpinimą dėl to, kad smurtas dėl lyties vis dar tebesitęsia, o teisės aktų įgyvendinimas ir vykdymo užtikrinimas tebėra nepakankami, ypač atsižvelgiant į tai, kad moterys, ypač priklausančios mažumų bendruomenėms, ir toliau susiduria su įvairių formų diskriminacija;

28. pakartoja savo raginimą valdžios institucijoms pagerinti vidinį dialogą ir nuoširdžiai bei tiesiogiai bendradarbiauti su nepriklausomomis Kosovo serbų pilietinės visuomenės organizacijomis, visų pirma šiaurėje, siekiant didinti pasitikėjimą, palengvinti kasdienį Kosovo serbų gyvenimą ir sėkmingai juos integruoti;

29. giria vyriausybę už tai, kad ji patvirtino 2025–2030 m. neįgaliųjų teisių strategiją ir 2025–2027 m. veiksmų planą; vis dėlto apgailestauja dėl to, kad Kosovas vis dar nepatvirtino JT neįgaliųjų teisių konvencijos; reiškia susirūpinimą dėl nepakankamo Kosovo teisės aktų suderinimo su ES *acquis* šioje srityje ir dėl diskriminacijos bei kliūčių, su kuriomis susiduria asmenys su negalia, įskaitant vaikus, siekdami gauti išsilavinimą, sveikatos priežiūros ir socialines paslaugas; ragina valdžios institucijas stiprinti jų teisių apsaugą ir priimti įstatymo dėl statuso pripažinimo, paslaugų ir lengvatų projektą;

30. pabrėžia, kad svarbu saugoti Kosovo daugiakultūrį paveldą, įskaitant kroatų bendruomenės paveldą, kartu remiant darnų vietos vystymąsi ir bendruomenės dalyvavimą; palankiai vertina ES finansuojamą projektą, kuris įgyvendinamas pagal Jungtinių Tautų vystymosi programą ir kuriuo siekiama išsaugoti ir atgaivinti Janjevo kultūros paveldą;

31. apgailestauja dėl to, kad naujas įstatymo dėl vadovėlių projektas vis dar nėra priimtas Kosovo Nacionalinėje Asamblėjoje; yra susirūpinęs dėl to, kad Kosovo 2022–2026 m. švietimo strategijos įgyvendinimas

vėluoja ir kad toliau mažėja pagrindinio valstybinio švietimo finansavimas; ragina Kosovą galiausiai priimti įstatymo dėl vadovėlių projektą, užbaigti dabartinių vadovėlių peržiūrą ir užtikrinti tvarų ir sistemingą mokytojų mokymą;

32. atkreipia dėmesį į Kosovo pliuralistinę žiniasklaidos aplinką, tačiau pabrėžia, kad ji tebėra trapi ir patiria įvairių formų spaudimą; labai apgailestauja dėl nepakankamos pažangos užtikrinant saviraiškos laisvę ir veiksmingą žurnalistų apsaugą; apgailestauja dėl to, kad Kosovo žiniasklaidos laisvės reitingas nukrito 24 pozicijomis iki 99-os vietos 2025 m. Pasaulio spaudos laisvės indekso sąraše, nes tai yra reikšmingas ir nerimą keliantis žingsnis atgal; pažymi, kad spaudos laisvė – viena iš pagrindinių Europos vertybių ir kad Kosovas turi imtis veiksmingesnių veiksmų nei šiuo metu, kad ją užtikrintų;

33. pakartoja, kad yra labai susirūpinęs dėl žiniasklaidos aplinkos ir sąlygų, kuriomis dirba informavimo specialistai, blogėjimo, ypač dėl išpuolių prieš žurnalistus ir žiniasklaidos priemonių darbuotojus ir grasinimų jiems, įskaitant aukšto rango Kosovo pareigūnų įžeidžiančių išsireiškimų žiniasklaidos atžvilgiu naudojimą per rinkimų kampaniją; apgailestauja dėl to, kad įstatymo dėl žurnalistų šaltinių apsaugos projektas vis dar nepriimtas, todėl žurnalistai neturi tinkamos teisinės apsaugos; pabrėžia, kad būtina visiškai netoleruoti fizinių išpuolių prieš žurnalistus, ir ragina stiprinti visų žiniasklaidos darbuotojams gresiančių grėsmių tyrimą ir baudžiamąjį persekiojimą, taip pat suderinti su žiniasklaida susijusius teisės aktus su ES *acquis*, visų pirma su Europos žiniasklaidos laisvės aktu[7] ir ES kovos su SLAPP direktyva[8], taip pat su kitais atitinkamais tarptautiniais įsipareigojimais žmogaus teisių srityje; šiuo atžvilgiu ragina valdžios institucijas imtis neatidėliotinų ir konkrečių priemonių, kad būtų užtikrintas žiniasklaidos nepriklausomumas, kovojama su bauginimais ir sudarytos palankios sąlygos laisvai ir pliuralistinei žurnalistikai;

34. reiškia didelį susirūpinimą dėl pranešimų apie politinių veikėjų ir organizuotų nusikalstamų grupuočių daromą spaudimą žurnalistams, dėl kurio pasitaiko savicenzūros atvejų; pažymi, kad žurnalistai gali susilaikyti nuo esminių tiriamųjų pranešimų, nes baiminasi dėl savo fizinio saugumo ar darbo vietos garantijų; taip pat pabrėžia

---

7 2024 m. balandžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1083, kuriuo nustatoma bendra žiniasklaidos paslaugų vidaus rinkoje sistema ir iš dalies keičiama Direktyva 2010/13/ES, (Europos žiniasklaidos laisvės aktas) (OL L, 2024/1083, 2024 4 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj).

8 2024 m. balandžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/1069 dėl asmenų, užsiimančių visuomenės dalyvavimo veikla, apsaugos nuo akivaizdžiai nepagrįstų ieškinių ar piktnaudžiaujamojo pobūdžio teismo procesų (Strateginiai ieškiniai dėl visuomenės dalyvavimo) (OL L, 2024/1069, 2024 4 16, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1069/oj).

pranešimus, kad valdžios institucijos gali atsisakyti reklamos iš kritišką turinį skelbiančių žiniasklaidos priemonių ir taip daryti netiesioginį ekonominį spaudimą;

35. yra susirūpinęs dėl to, kad vis dar nepriimtas įstatymo dėl Kosovo radijo ir televizijos (RTK), Kosovo visuomeninio transliuotojo, projektas, ir todėl ragina jį skubiai priimti; pabrėžia, kad reikia užtikrinti tvarų visuomeninio transliuotojo finansavimą ir nepriklausomumą; apgailestauja dėl to, kad nuo 2024 m. rugsėjo mėn. RTK generalinio direktoriaus pareigybė yra laisva, o RTK valdyba nuo 2024 m. gruodžio mėn. neturi kvorumo, todėl visuomeninis transliuotojas faktiškai neveikia ir negali atlikti savo funkcijų; ragina užtikrinti subalansuotą, atstovaujamą ir politiniu požiūriu nepriklausomą RTK priežiūrą; ragina Kosovo valdžios institucijas paskirti RTK valdybos narius ir RTK generalinį direktorių taikant skaidrų ir nuopelnais grindžiamą procesą, taip užtikrinant veiksmingą visuomeninio transliuotojo veikimą Kosove; pabrėžia, kad vykdant bet kokią visuomeninio transliuotojo reformą turi būti užtikrinta redakcinė nepriklausomybė, išvengta politinės įtakos ir užtikrintas tvarus ir skaidrus finansavimas;

36. susirūpinęs pažymi, kad 2025 m. ataskaitoje apie prekybą žmonėmis pabrėžiama, jog atitinkamos Kosovo valdžios institucijos nevisiškai įvykdė būtiniausius prekybos žmonėmis panaikinimo standartus, nors ir parodė didesnes pastangas, įskaitant geresnį baudžiamąjį persekiojimą ir sustiprintą paramą aukoms;

37. reiškia susirūpinimą dėl didėjančios dezinformacijos, įskaitant dezinformaciją apie tarpetninę įtampą, kurią regiono šalyse skleidžia užsienio subjektai, ypač Rusijos ir Serbijos valstybiniai šaltiniai, visų pirma rinkimų laikotarpiais, ir kuria dar labiau prisidedama prie politinės poliarizacijos; tebėra rimtai susirūpinusi dėl piktybinio užsienio kišimosi, destabilizacijos pastangų ir hibridinių grėsmių, įskaitant dirbtinio intelekto kuriamą dezinformaciją ir koordinuotas internetines kampanijas, kuriomis siekiama daryti įtaką politiniams procesams ir viešajai nuomonei; ragina sustiprinti institucinį atsaką ir pagerinti žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumą, taikant tokias priemones kaip mokytojų mokymo stiprinimas, šiuolaikinių mokymosi išteklių diegimas ir stipresnis bendradarbiavimas su nepriklausoma žiniasklaida, faktų tikrinimo organizacijomis ir atitinkamomis ES programomis, kad būtų skatinamas kritinis mąstymas ir atsakingas dalyvavimas skaitmeninėje erdvėje; ragina Kosovą ir jo regioninius partnerius išlikti vieningais ir toliau stiprinti regioninį bendradarbiavimą, taip pat Europos bendradarbiavimą su Kosovu, siekiant kovoti su išorės grėsmėmis, dezinformacija, užsienio kišimusi bei kibernetinėmis ir hibridinėmis grėsmėmis, kuriomis siekiama pakenkti europinei šalies ir regiono perspektyvai;

38. palankiai vertina aktyvų Kosovo dalyvavimą keliose regioninio bendradarbiavimo iniciatyvose, pvz., Vidurio Europos laisvosios

prekybos susitarime, Energijos bendrijoje, Transporto bendrijoje, Pietryčių Europos šalių bendradarbiavimo procese ir Regioninio bendradarbiavimo taryboje;

39. giria Kosovo valdžios institucijas už sėkmingą šaulių ir lengvųjų ginklų bei sprogmenų neteisėto laikymo, netinkamo naudojimo ir prekybos jais tvaraus sprendimo plano įgyvendinimą; palankiai vertina tai, kad kruopščiai laikomasi JT šaunamųjų ginklų protokole nustatytų taisyklių;

Susitaikymas ir geri kaimyniniai santykiai

40. primena, kad santykių su Serbija normalizavimas ir visų per Belgrado ir Prištinos dialogą pasiektų susitarimų įgyvendinimas tebėra neatsiejama, pagrindinė ir neišvengiama Kosovo europinės perspektyvos dalis; pabrėžia, kad norint sustiprinti regioninį stabilumą ir paskatinti šalies Europos perspektyvas, būtina pasiekti konkrečią, tvarią ir patikrinamą pažangą šioje srityje; pabrėžia, kad normalizavimas negali būti laikomas antraeiliu klausimu, o turi išlikti absoliučiu politiniu prioritetu; pabrėžia, kad svarbu toliau stiprinti ES pastangas tarpininkaujant tarp šalių, siekiant pašalinti dabartinę aklavietę;

41. pakartoja, kad visapusiškai palaiko ES tarpininkaujamą dialogą, ir palankiai vertina Peterio Sørenseno įgaliojimų eiti ES specialiojo įgaliotinio Belgrado ir Prištinos dialogui pareigas pratęsimą iki 2028 m. vasario 29 d.;

42. dar kartą ragina gerinti dialogo proceso kokybę užtikrinant moterų dalyvavimą, didinant skaidrumą visuomenei ir prasmingai įtraukiant pilietinę visuomenę;

43. pakartoja, kad svarbu, jog Kosovo ir Serbijos valdžios institucijos konstruktyviai bendradarbiautų, kad būtų paspartintas Susitarimo siekiant Kosovo ir Serbijos santykių normalizavimo ir jo įgyvendinimo priedo, kuris tebėra galiojantis ir teisiškai privalomas abiem šalims, įgyvendinimas; ragina Kosovą ir Serbiją visapusiškai įgyvendinti Briuselio ir Ochrido susitarimus, be kita ko, įsteigiant Serbų daugumos savivaldybių asociaciją / bendriją ir atšaukiant Serbijos prieštaravimą Kosovo narystei regioninėse ir tarptautinėse organizacijose, ir vengti vienašalių veiksmų, kurie galėtų pakenkti dialogo procesui;

44. palankiai vertina 2026 m. kovo 14 d. pasiektą susitarimą dėl Kosovo teisės akto dėl užsieniečių įgyvendinimo, kuriuo nustatomos švelninančios priemonės serbų bendruomenės nariams; atkreipia dėmesį į tai, kad šis susitarimas padeda užtikrinti viešųjų paslaugų prieinamumo tęstinumą ir išvengti Kosovo serbų faktinės atskirties rizikos; pabrėžia, kad tokiais sprendimais prisidedama prie pasitikėjimo stiprinimo ir tai yra teigiamas žingsnis siekiant normalizuoti Belgrado ir Prištinos santykius bei skatinti gerus

kaimyninius santykius;

45. atkreipia dėmesį į nekoordinuotą dešimčių Serbijos remiamų institucijų uždarymą Kosovo šiaurėje;

46. tikisi, kad Serbija visapusiškai bendradarbiaus su Kosovu, kad 2023 m. teroristinio išpuolio Banjskoje vykdytojai galiausiai būtų patraukti baudžiamojon atsakomybėn; smerkia tai, kad Serbija iki šiol nepatraukė baudžiamojon atsakomybėn kaltininkų, visų pirma buvusio partijos „Srpska Lista“ pirmininko pavaduotojo Milano Radoičićiaus; pakartoja, kad visi asmenys, atsakingi už smurto veiksmus, turi būti nedelsiant patraukti atsakomybėn, laikantis teisinės valstybės principų ir tinkamo teismo proceso; griežtai smerkia 2024 m. lapkričio mėn. įvykdytą išpuolį prieš Ibër-Lepenc / Ibar-Lepenac kanalą Kosovo šiaurėje ir ragina skubiai sulaikyti ir patraukti atsakomybėn kaltininkus; ragina Serbiją nedelsiant atsakyti į 2025 m. sausio mėn. pateiktą Kosovo prašymą dėl savitarpio teisinės pagalbos, susijusios su šiuo išpuoliu, ir visapusiškai bendradarbiauti atliekant tyrimą;

47. atkreipia dėmesį į tai, kad iki 1 590 dingusių asmenų likimas tebėra nežinomas ir kad nuo 2024 m. balandžio mėn. iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos 2025 m. rugsėjo mėn. buvo išaiškinti tik 26 dingusių asmenų atvejai; ragina Kosovą ir Serbiją konstruktyviai ir sąžiningai dalyvauti visose techninėse diskusijose, kuriomis siekiama išsiaiškinti likusių dingusių be žinios asmenų likimą, taip pat pasitelkiant Teismo ekspertizės klausimų darbo pogrupį, ir susilaikyti nuo bet kokio politizavimo; palankiai vertina pirmąjį Jungtinės komisijos dingusių asmenų klausimais posėdį, kurį 2026 m. sausio mėn. pagal ES remiamo dialogo sistemą sušaukė Kosovo ir Serbijos vyriausieji derybininkai, ir ragina toliau bendradarbiauti siekiant paspartinti masinių kapaviečių nustatymą ir keitimąsi informacija;

48. ragina Serbiją atverti ir dalytis visais atitinkamais policijos, kariniais ir archyviniais dokumentais, susijusiais su 1998–1999 m. karu Kosove, kad būtų užtikrinta tiesa, teisingumas ir atskaitomybė, įskaitant su konfliktu susijusio seksualinio smurto atvejus; pažymi, kad bendras susitarimas dalytis tokia informacija dar neįgyvendintas, ir reiškia susirūpinimą dėl slaptumo žymos galiojimo pratęsimo, nes tai gali dar labiau atitolinti teisingumą ir nukentėjusiųjų teisių pripažinimą;

49. primena, kaip svarbu užtikrinti visapusišką prieigą prie buvusių Jugoslavijos slaptųjų tarnybų (UDBA) ir Jugoslavijos liaudies armijos slaptųjų tarnybų (KOS) archyvų, įskaitant Prištinoje ir Belgrade saugomus archyvus, siekiant nuodugniai ištirti komunistų eros nusikaltimus ir nusikalstamas organizacijas ir imtis veiksmų dėl jų; pabrėžia, kad, šiuos archyvus padarius prieinamus visame regione, būtų prisidedama prie tiesos paieškos, teisingumo aukoms,

susitaikymo ir demokratinio valdymo stiprinimo;

50. ragina Kosovą toliau dalyvauti įvairiose regioninio bendradarbiavimo iniciatyvose; dar kartą pabrėžia NATO vadovaujamų Kosovo saugumo pajėgų svarbą didesniam saugumui ir palankiai vertina jų nuolatines pastangas kurti ir palaikyti saugią ir patikimą aplinką Kosove ir apskritai Vakarų Balkanų regione; primena, kad misija, teikiant konsultacijas, mokymus ir stiprinant gebėjimus, svarbi nuolatiniam Kosovo saugumo pajėgų vystymui; ragina valstybes nares, prisidedančias prie Kosovo saugumo pajėgų, susilaikyti nuo jų pajėgų skaičiaus mažinimo;

51. ragina atnaujinti pastangas saugoti Kosovo religinį ir kultūrinį paveldą, įskaitant stačiatikių, islamo, katalikų ir kitas vietas, kaip platesnio įsipareigojimo pliuralizmui, susitaikymui ir pagarbai bendram Europos kultūriniam paveldui dalį;

Socialinės ir ekonominės reformos

52. pažymi, kad Kosovas yra vidutiniškai pasirengęs ekonominės ir pinigų politikos ir konkurencingumo srityse; pabrėžia, kad Kosovas turi suderinti savo fiskalinę sistemą su ES *acquis* ir pašalinti struktūrinius trūkumus, visų pirma, siaurą gamybos bazę ir sunkumus MVĮ gauti finansavimą; pabrėžia tvaraus ekonomikos augimo, nedarbo mažinimo ir šalies socialinės apsaugos sistemos stiprinimo, laikantis ES socialinės *acquis*, svarbą; pabrėžia, kad jis turi imtis platesnių reformų, kad pašalintų likusius struktūrinius trūkumus;

53. palankiai vertina Komisijos išvadą, kad Kosovas padarė tam tikrą pažangą plėtodamas veikiančią rinkos ekonomiką, visų pirma, pasiekdamas spartesnį ekonomikos augimą, užtikrindamas patikimą ir atsparų bankų sektorių, sumažindamas neformalųjį sektorių ir paspartindamas komercinių ginčų sprendimą; atkreipia dėmesį į tai, kad neoficiali ekonomika tebėra paplitusi, ir ragina valdžios institucijas suteikti darbo inspekcijai reikiamus išteklius kad ji galėtų visapusiškai vykdyti savo funkcijas;

54. palankiai vertina tai, kad Kosovo komercinis teismas veiksmingai nagrinėja intelektinės nuosavybės teisių bylas; ragina komercinį teismą toliau bendradarbiauti su Europos Sąjungos intelektinės nuosavybės tarnyba;

55. ragina užtikrinti tinkamą darbuotojų apsaugą, teisingą darbo užmokestį ir darbo teisės aktų vykdymą laikantis ES standartų; apgailestauja, kad socialinis dialogas Kosove tebėra ribotas; ragina teikti tikslinę paramą socialinių partnerių gebėjimų stiprinimui; ragina valdžios institucijas užtikrinti tipinių profesinių sąjungų nepriklausomumą ir teisėtą vaidmenį, taip pat pagrindines darbuotojų teises, visų pirma teisę į kolektyvines derybas, tiek teisės aktais, tiek praktikoje, viešajame ir privačiajame sektoriuose; ragina

Kosovo valdžios institucijas pratęsti Socialinių ir ekonominių reikalų tarybos įgaliojimus, skatinti socialinį dialogą bei pasinaudoti Vakarų Balkanų reformų ir ekonomikos augimo priemone, siekiant padėti stiprinti socialinių partnerių gebėjimus;

56. palankiai vertina atlyginimų sistemos įtvirtinimą pagal įstatymą dėl darbo užmokesčio viešajame sektoriuje; vis dėlto apgailestauja dėl to, kad vis dar nesprendžiamas klausimas dėl pareigybių klasifikavimo proceso, pareigybių sisteminimo ir Konstitucinio Teismo sprendimo dėl Konstitucijai prieštaraujančių nuostatų; ragina valdžios institucijas priimti įstatymo dėl viešųjų finansų valdymo projektą ir įtraukti fiskalinės rizikos vertinimą bei viešųjų investicijų metodiką į teisės aktus;

57. yra susirūpinęs dėl to, kad vidutinė tikėtina žmogaus gyvenimo trukmė gimimo metu tebėra mažesnė už ES vidurkį, o vaikų mirtingumas tebėra didžiausias regione ir gerokai didesnis už ES vidurkį; apgailestauja dėl to, kad pažanga siekiant visuotinės sveikatos apsaugos tebėra labai nedidelė ir išlieka didelis neveiksmingumas; ragina valdžios institucijas užtikrinti geresnį sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą visiems piliečiams;

58. ragina Kosovą teikti pirmenybę kokybiškam profesiniam švietimui, stiprinti švietimo ir darbo rinkos poreikių sąsajas ir tikslingai remti jaunuosius verslininkus bei mokslininkus, kad būtų sukurtos patikimos perspektyvos šalies jaunimui;

59. ragina Kosovą toliau sudaryti susitarimus dėl socialinės apsaugos koordinavimo su ES valstybėmis narėmis;

60. pažymi, kad Kosovas padarė tam tikrą pažangą pasirengimo skaitmeninei transformacijai srityje, įskaitant internetinių paslaugų ir 5G ryšio aprėpties išplėtimą; apgailestauja dėl to, kad tik 10 proc. viešųjų paslaugų šiuo metu teikiama internetu ir kad skaitmenizacija tebėra nenuosekli; pabrėžia, kad Kosovas privalo suderinti savo veiklą su atitinkamais ES skaitmeninės srities teisės aktais, įskaitant Europos elektroninių ryšių kodeksą, TIS 2 direktyvą, ES 5G kibernetinio saugumo priemonių rinkinį, Skaitmeninių paslaugų aktą, Skaitmeninių rinkų aktą ir ES skaitmeninės tapatybės sistemą; apgailestauja dėl to, kad Kosovas priėmė tik 8 iš 14 antrinės teisės aktų, susijusių su Kibernetinio saugumo įstatymu, ir kad Kibernetinio saugumo agentūra ir Nacionalinė kibernetinio saugumo taryba dar nepradėjo visapusiškai veikti; ragina priimti išsamią e. valdžios strategiją, suderintą su ES standartais, ir pagerinti viešojo administravimo sistemų sąveiką; ragina Kosovą aktyviau skatinti skaitmenizaciją ir toliau plėtoti saugias skaitmenines viešąsias paslaugas;

61. palankiai vertina pirmuosius žingsnius, kurių Kosovas ėmėsi siekdamas strategiškesnio požiūrio į mokslinius tyrimus ir inovacijas,

įskaitant inovacijų paramos priemonių finansavimo pradžią ir Kosovo dalyvavimą Europos skaitmeninių inovacijų centrų tinklo veikloje;

62. palankiai vertina Komisijos pasiūlymą pradėti derybas dėl ES tarptinklinio ryšio savo šalies kainomis sistemos išplėtimo į Vakarų Balkanus, įskaitant Kosovą, siekiant suteikti apčiuopiamą naudą piliečiams ir įmonėms bei sustiprinti regiono junglumą; pažymi, kad ši iniciatyva grindžiama esamais regioniniais tarptinklinio ryšio susitarimais; ragina skubiai patvirtinti derybų įgaliojimus ir laiku sudaryti susitarimus, siekiant užtikrinti greitą ir veiksmingą įtraukimą į ES tarptinklinio ryšio savo šalies kainomis zoną;

Energetika, aplinka, darnus vystymasis ir junglumas

63. pažymi, kad Kosovas tebėra labai priklausomas nuo pasenusių anglimis kūrenamų elektrinių ir turi paspartinti investicijas į energijos vartojimo efektyvumą; palankiai vertina tam tikrą pažangą, padarytą energetikos sektoriuje, visų pirma tai, kad pradėtas 100 MW vėjo elektrinių aukcionas; primygtinai ragina Kosovą paspartinti žaliąją pertvarką ir gerokai sumažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro ir anglimi kūrenamų elektrinių; ragina ES dėti daugiau pastangų siekiant padėti Kosovui įgyvendinti šiuos tikslus; ragina Kosovo vyriausybę investuoti į diversifikuotą energijos rūšių derinį, kuris sustiprintų tiekimo saugumą; ragina Kosovą toliau stengtis integruoti savo elektros energijos rinką į Europos elektros energijos rinkas, be kita ko, veiksmingai įgyvendinant elektros energijos rinkos reformas ir stiprinant tarpvalstybinį bendradarbiavimą elektros energijos sektoriuje;

64. ragina Kosovą stiprinti savo institucinius ir administracinius gebėjimus įgyvendinti strateginius infrastruktūros projektus, be kita ko, naudojant išsamius poveikio aplinkai vertinimus ir tvarumo priemones planavimo etapu, ir toliau įgyvendinti dar nebaigtus transporto ir energetikos junglumo projektus; ragina Komisiją ir Kosovą teikti pirmenybę strateginiams junglumo projektams, siekiant sujungti Vakarų Balkanus su Europos transporto, energetikos ir skaitmeniniais koridoriais bei Juodosios jūros regionu, įskaitant energetikos jungtis, energijos vartojimo efektyvumo priemones, investicijas į atsinaujinančiuosius energijos išteklius, integraciją į bendrą mokėjimų eurais erdvę (SEPA) ir geresnes galimybes MVĮ gauti finansavimą; pabrėžia, kad šios investicijos didina socialinę ir ekonominę konvergenciją, geostrateginį atsparumą ir Europos ekonominį saugumą;

65. primygtinai ragina Kosovą didinti saugomas teritorijas šalyje ir užtikrinti, kad būtų imtasi atitinkamų saugomų teritorijų ir kultūros bei istorinio paveldo objektų valdymo priemonių siekiant išsaugoti biologinę įvairovę, įskaitant sparčiai nykstančių Balkanų lūšių pagrindines buveines; palankiai vertina nuolatinį Kosovo bendradarbiavimą su Šiaurės Makedonija ir Albanija dėl

tarpvalstybinio Šaro kalnų nacionalinio parko; ragina Kosovą toliau intensyvinti ir paspartinti bendradarbiavimo su kaimyninėmis šalimis pastangas, kad būtų nustatytos tarpvalstybinės saugomos teritorijos ir parengti nuoseklūs tarpvalstybiniai valdymo planai; primygtinai ragina Kosovą iš dalies pakeisti atliekų tvarkymo įstatymą ir įgyvendinti kovos su klimato kaita įstatymą;

°

° °

66. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Europos Vadovų Tarybos pirmininkui, Komisijai, Komisijos pirmininkės pavaduotojai ir Sąjungos vyriausiajai įgaliotinei užsienio reikalams ir saugumo politikai, valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams bei Kosovo prezidentui, vyriausybei ir Nacionalinei Asamblėjai.